

Χορευτικό της Ραχούλας

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 30ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 128 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ
Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

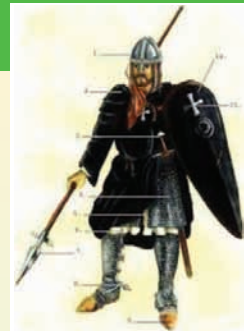
Γράφει ο Λάμπρος Γριβέλλας
lampgriv@gmail.com

Ξέφραγο αμπέλι η μεσαιωνική Θεσσαλία

Σαν να μη έφταναν όσα υπέφερε η Θεσσαλία από τις επιδρομές γειτονικών λαών, ο πλούτος που διέθετε η γη και τα πλούσια λιμάνια της προσέκλυσαν και λαούς του ευρύτερου ευρωπαϊκού χώρου. Ανάμεσα σ'εκείνους ξεχωρίζουν οι Νορμανδοί, οι Φράγκοι και οι Καταλανοί.

Οι Νορμανδοί

Πρώτοι επέδραμαν οι Νορμανδοί. Νορμανδοί σημαίνει άνθρωποι του Βορρά. Οι ίδιοι ονόμαζαν τους εαυτούς τους Βίκινγκς και στα βυζαντινά χρόνια ήταν γνωστοί ως Βάραγγοι. Ήταν γνωστοί από παλιά για τις επιδρομές τους στα παράλια της κεντρικής και Νότιας Ευρώπης, κατά τις οποίες έκαναν πειρατικές και επανέρχονταν στα βόρεια κρυσφύγετά τους, το φθινόπωρο. Από τον 9ο αιώνα όμως ορισμένες φυλές εγκαταστάθηκαν μόνιμα στη Βόρεια Ιταλία.

Νορμανδός πολεμιστής

Συνέχεια στην 3η σελ.

Σ' αυτό το φύλλο θα διαβάσετε...

1. Λάμπρου Γριβέλλα: "Ξέφραγο αμπέλι η μεσαιωνική Θεσσαλία"σελ. 1-3
2. Γιώργου Δ. Κατσιούλα: "Αρχαίες πόλεις στην περιοχή του νομού Καρδίτσας"1-6
3. Βασιλή Καραγιάννη: "Το αρχαιότερο σωζόμενο μαγαζί του χωριού μας"1-5
4. Άγγελου Ζαχαρόπουλου: "Σαρακατσαναίοι"1-4
5. Νίκου Κατοίκου: "Συνέπεια λόγων και έργων"1-4
6. Μάρκου Παππά: "Κάμεις-Πάθειες"1-8
7. Παναγιώτη Αγ. Κατσιούλα: "Η κρουσταλλένια βρύση"1-4
8. Γιάννη Τουρναβίτη: "Ταξίδι στη μνήμη"1-8
9. Κοινωνικά - Συνδρομές - Ανέκδοτο2
10. Για τους μικρούς μας φίλους: "Χειμώνας" (ποίημα Μάρκου Παππά)2
11. "Η τσελιγκοπούλα" (ποίημα Σπύρου Καραμούντζου)2
12. Αποτελέσματα Περιφερειακών και Δημοτικών εκλογών2
13. Του κόσμου τα περιέργα2
14. Γιατί το λέμε3
15. "30 χρόνια "Ζωγλοπτικά Χρονικά"6
16. Δήμος Αγράφων6
17. Μη λησμονούμε το '407
18. Σούλας Τόσκα-Κάμπα: "Στου Ντεληδμήου το μαντρί..." ...9
19. Βαγγελή Αποστολού: "Του γέρο του παράπονο" (ποίημα)...9
20. Παναγία Αποστορίτισσα9
21. "Παγκόσμια Ημέρα Τουαλέτας"9
22. Νικολάου Πολίτη: "Οι παραδόσεις του ελλην. λαού".....9
23. "Δελφικά Παραγγέλματα"10
24. Ξαναγυρίζοντας στα παλιά: "Κατσαμάκι"10
25. Χρυσάφι το γαϊδουράγαλο!10
26. Ζωγλοπτικά διηγήματα του Λ. Γριβέλλα: "Οι καλικάντζαροι", "Στο Παλινόρι"11
27. Το χρονόγραφήμα μας: "Ο πρώτος κατακλισμός της Θεσσαλίας"12
28. Φθινόπωρο (ποίημα-χρώματα)12

Συνέχεια στην 5η σελ.

Αρχαίες πόλεις στην περιοχή του Ν. Καρδίτσας

Οι αρχαίες πόλεις που βρίσκονται μέσα στα όρια του σημερινού νομού Καρδίτσας καθώς και εκείνες της αρχαίας Θεσσαλίας γενικώς, έχουν καταστραφεί από τα προχριστιανικά ακόμα χρόνια. Ό,τι περισώθηκε από εκείνες είναι τα υπόγεια τμήματα κτιρίων, σταδίων κλπ. και διάφορα πολιτισμικά στοιχεία (αγάλματα, τάφοι κ. ά.), τα οποία οφείλουν την διάσωσή τους στην ιλύ (λάσπη) που τα σκέπασε και στοργικά τα προστάτηψε από τη φθορά των αιώνων και από τους αρχαιοκάπηλους. Οι πληροφορίες

Γράφει ο Γιώργος Δ. Κατσιούλας

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ ΣΩΖΟΜΕΝΟ ΜΑΓΑΖΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Γράφει ο Βασίλης Χρ. Καραγιάννης

Η λέξη Μαγαζί είναι αραβική και στα ελληνικά μεταφράζεται εμπορικό κατάστημα. Το μαγαζί είναι ένας θεσμός, ένα όργανο, ένας φορέας που προσφέρει κοινωνική υπηρεσία διακινώντας και εφοδιάζοντας οικισμούς μικρούς ή μεγάλους με γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα, τα οποία

δεν παράγονται στον τόπο όπου διαβιούν άνθρωποι συμβάλλοντας έτσι εις την βελτίωση της ζωής των κατοίκων.

Εκτός του εφοδιασμού των οικογενειών με προϊόντα απαραίτητα για την καθημερινότητα, τα μαγαζιά αποτελούν και κέντρα

Συνέχεια στην 5η σελ.

ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΑΙΟΙ

Γράφει ο Άγγελος Ζαχαρόπουλος, Επίτιμος Διευθ. της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρ. Γενικός Διευθ. του Υπουργείου Γεωργίας μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Διαπραγμάτευσης για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ (ο τελευταίος επίσημος).

Το πρόσφατο αστυνομικό επεισόδιο που είχε ως συνέπεια το θάνατο ενός νεαρού Ρομά, έδωσε αφορμή να γραφούν διάφορα άρθρα και σχόλια. Σ' ένα από αυτά διάβασα ότι "η ελληνική κοινωνία τρέφει εναντίον των Ρομά κάποια ξεχωριστή εμπάθεια και τους στιγμα-

Ο αρχισέλλυγας Άγγελος Σπύρου Ακριβάκης, παππούς του συγγραφέα.

Συνέχεια στην 4η σελ.

Συνέπεια λόγων και έργων Από το βιβλίο του "Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ"

Γράφει ο Νίκος Κατοίκος Κλασικός Φιλολόγος

Μία από τις μεγαλύτερες αντινομίες του ανθρώπου είναι και το χάσμα ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη. Αιτίες της φοβερής αυτής ασυνέπειας είναι, ανάμεσα στα άλλα, και οι εξής τρεις: Η αδυναμία, η σκοπιμότητα (ιδιοτέλεια, παραπλάνηση, υπολογισμός) και ο εγωισμός.

Επειδή τα λόγια εύκολα λέγονται χωρίς αντίκρισμα πράξεων τις πιο πολλές φορές, γι' αυτό κανείς δεν μπορεί να κριθεί μόνο από τα λόγια του. Ποτέ δεν θα έπειθε ο Χριστός χωρίς τη σταύρωση ούτε ο Σωκράτης χωρίς το κώνειο· το ίδιο και οι τόσο μάρτυρες της Πίστης, της Πατρίδας και της επιστήμης χωρίς τις θυσίες τους.

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΚΑΜΕΙΣ - ΠΑΘΕΙΣ

Γράφει ο Μάρκος Παππάς

Είναι γνωστό ότι η ληστοκρατία στην Ελλάδα γνώρισε ιδιαίτερη "άνθηση" μετά την απελευθέρωσή μας από τους Τούρκους και την ίδρυση του ελληνικού κράτους, με κάποιες ιδιαίτερες εξάρσεις του προβλήματος κατά καιρούς, και κράτησε μέχρι τη δεκαετία του 1930 (μέχρι την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου). Κράτησε δηλαδή έναν ολόκληρο αιώνα.

Τα αίτια πολλά, με κυριότερα την απουσία οργανωμένου κράτους και την πολιτική διαφθορά και με πιο καθοριστικό την πλήρη αδιαφορία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους για τη μοίρα των αγωνιστών της επανάστασης, οι οποίοι για να επιβιώσουν, αφού το κράτος δεν φρόντισε να τους εξασφαλίσει κάποια εργασία, κάποια έσοδα, βγήκαν ξανά στα βουνά και

Συνέχεια στην 8η σελ.

Η Κρουσταλλένια Βρύση

Γράφει ο Παναγιώτης Αγαμ. Κατσιούλας

Το βουνό Ίταμος έχει πολλές βρύσες με κρύο και παγωμένο δροσερό και χωνευτικό νεράκι. Έχει και δυο Νερομάνες, μια στην κρανιά, κοντά στον Ίταμο και μια στις Ρίζες, πιο πάνω από την Τούρλα. Της τελευταίας το νερό το μεταφέρανε στο χωριό, στη Ραχούλα.

Η Κρουσταλλένια Βρύση είναι πιο πάνω από τη Νερομάνη, στις Ρίζες, και κάτω από του Σπανού το γρέκι, περίπου στα 200-250 μέτρα. Δίπλα από τη βρύση

Συνέχεια στην 4η σελ.

Ταξίδι στη μνήμη Από το βιβλίο του "Πικρόγλυκες μπουκιές"

Του Γιάννη Τουρναβίτη*

Σαν πάρεις το δρόμο προς την Αγία Παρασκευή¹, σε τίποτα δεν θυμίζει το δρόμο της μνήμης. Το πετρόχτιστο γκαλντερίμι, τα χειροποίητα φαναράκια της παιδικής ψυχής, οι γνωστές φωνές, η χαρά ή η λύπη, ανάλογα με το εορτάσιμο.

Ο προαύλιος χώρος και τα σπία της γειτονιάς, το μέγεθος της εκκλησίας, καμιά σχέση με το μέγεθος της μνήμης. Στο εσωτερικό

Αφιερωμένο σε όλους όσους στο γνωστό γκαλντερίμι περπάτησαν

Συνέχεια στην 8η σελ.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ ΣΩΖΟΜΕΝΟ ΜΑΓΑΖΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

πολλαπλής κοινωνικής προσφοράς κατ' αρχάς αποτελούν τα τοπικά πρακτορεία ειδήσεων. Εκεί οι πελάτες των μαγαζιών μαθαίνουν με κάθε λεπτομέρεια τα συμβάντα του χωριού. Εκεί συζητούνται μεταξύ των θαμώνων τα προβλήματα του χωριού και εκφράζονται γνώμες και απόψεις εάν τα κοινοτικά συμβούλια πήραν σωστές αποφάσεις πάνω σε ορισμένα προβλήματα και πότε θα επισκευασθούν γεφύρια που χάλασαν από τις βροχές ή δρόμοι που καταστράφηκαν. Εκεί θα συζητήσουν με τον συγχωριανό τους που ήλθε από την Αθήνα ή άλλο μέρος της Ελλάδας και θα μάθουν πως ζουν οι άνθρωποι αλλού. Στο μαγαζί θα παίξουν τα χαρτιά (τράπουλα) για να ξεδώσουν από τα προβλήματα και τις σκοτούρες που έχουν και εκεί θα πιουν για να πάνε τα φαρμάκια παρακάτω και να λυθεί η γλώσσα τους λέγοντας αστεία και σόκιν. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι τα μαγαζιά είναι απαραίτητη η λειτουργία τους όπως απαραίτητη είναι η ύπαρξη της εκκλησίας, του σχολείου και της πλατείας.

Μαγαζιά υπήρχαν σ' όλα τα χωριά ακόμη και στα μικρότερα σε πληθυσμό. Στο χωριό μας, ένα κεφαλοχώρι των Αγράφων, φυσικά υπήρχαν τουλάχιστον πάνω από δύο τον αριθμό, εξυπηρετώντας επαρκώς τους κατοίκους. Δεν έχουμε όμως πληροφορίες σε βάθος χρόνου. Για το Παλιοζωγλόπι δεν γνωρίζουμε απολύτως τίποτα. Δεν γνωρίζουμε εάν λειτουργούσαν και εάν ναι σε ποιο χώρο ήταν και ποιοι ήταν οι ιδιοκτήτες. Δεν έχουμε ούτε γραπτές αλλά και ούτε προφορικές πληροφορίες. Η παράδοση αποσιωπά.

Για το πάνω χωριό σχετικά με την ύπαρξη και τη λειτουργία μαγαζιών έχουμε πυκνό σκοτάδι ενώ για το κάτω χωριό (Ραχούλα) έχουμε αρκετές πληροφορίες οι οποίες μας δίνουν τη δυνατότητα με άνεση να διαπραγματευτούμε το θέμα αυτό.

Γνωρίζουμε με ιστορικά στοιχεία και ντοκουμέντα ότι η μετακίνηση του χωριού μας από το Παλιοζωγλόπι στην σημερινή Ραχούλα έγινε γύρω στο 1850 μπρος, πίσω. Το 1852 σύμφωνα με την χρονολογία που έφερε η παλιά εκκλησία μετακινήθηκε το μεγαλύτερο μέρος του χωριού και με την ύπαρξη της εκκλησίας απέκτησε την απαραίτητη δομή για να είναι λειτουργικό το χωριό.

Εκτός από την εκκλησία το χωριό χρειαζόταν και την ύπαρξη μαγαζιών για να εφοδιάζεται με τα απαραίτητα εφόδια για τη διαβίωσή του. Τα πρώτα μαγαζιά που λειτουργήσαν στο νέο χωριό ήταν του Νικολού Κωστάκου και του Νίκου Ζαχάκου. Από τον πρώτο εκλογικό κατάλογο που έγινε για τις πρώτες δημοτικές εκλογές του 1883 αποδεικνύεται ότι ο μεν Νίκος Ζαχάκος γεννήθηκε το έτος 1829 ο δε Νικολός Κωστάκος το 1832. Τα μαγαζιά τους ήταν το ένα απέναντι του άλλου και στον κύριο οδικό άξονα Μαρότι - Καμάρα.

Το κτίριο που στεγάστηκε το μαγαζί του Νικολού Κωστάκου σώζονταν και μετά τον Εμφύλιο και το γκρέμισε ο εγγονός του Νίκος Βασιλείου Κωστάκος για να φτιάξει νέο σπίτι. Το μαγαζί του Νίκου Ζαχάκου ήταν χαμηλό οίκημα. Οι οικογένειες των Ζαχάκων έφυγαν από το χωριό και το μαγαζί γκρεμίστηκε. Το οικόπεδο αυτό το αγόρασε ο Χρήστος Κώστα Γρυμπογιάννης όπου και έκτισε μεγάλο σπίτι και στο ισόγειο λειτουργήσε από τον ίδιο κατάστημα υποδημάτων. Παρά ταύτα χρονικά το πότε λειτουργήσαν τα καταστήματα δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε.

Το χωριό στις πρώτες δεκαετίες από της συστάσεώς του στερούνταν πλατείας πράγμα που δυσχέραινε, δυσκόλευε τις διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις. Ο κατάλληλος χώρος που προσφέρονταν για πλατεία ήταν κατειλημμένος από τον άρχοντα του χωριού μας και των Αγράφων, Κουκουρικό, ο οποίος είχε το αρχοντικό του, τους βοηθητικούς χώρους, το αμπέλι του, τον οπωρώνα και τον ανθόκηπο, πραγματικό στολίδι του χωριού και πιο πάνω είχε το αρχοντικό του ο άλλος μεγάλος άρχοντας ο Ζωγλοπίτης με δεκάδες στρέμματα να το περιβάλλουν.

Το χωριό όμως χρειαζόταν πλατεία και έπρεπε

οπωσδήποτε να εξευρεθεί και να διαμορφωθεί κατάλληλα.

Ο Κουκουρικός κάποτε συμπεθέρεψε με τον Ζωγλοπίτη και παράλληλα ταυτίστηκαν και τα συμφέροντά τους. Έτυχε την εποχή αυτή που ο Αγάς είχε τσιφλίκι το χωριό Βελέσι (Δαφνοσπηλιά) να το πουλάει και το αγόρασαν από κοινού Κουκουρικός και Ζωγλοπίτης. Για να κουμαντάρουν το τσιφλίκι οι δυο συμπεθεροι αποφάσισαν να μετακομίσουν στο Βελέσι ο Κουκουρικός με την οικογένειά του για να διαφεντεύει το τσιφλίκι. Έτσι εγκατέλειψε το Ζωγλόπι και εγκαταστάθηκε στο Βελέσι. Το σπίτι που είχε στο Ζωγλόπι το πούλησε στον Γιαννάκη Δημητρίου Καραγιάννη, αδελφό του παππού μου Θανάση Καραγιάννη. Φυσικά η αξία του αρχοντικού ήταν μεγάλη και το χρηματικό ποσό μόνο ο Γιαννάκης το διέθετε.

Απ' τη στιγμή που το ακίνητο περιήλθε στον Γιαννάκη η δημογεροντία του χωριού σκέπτονταν για απαλλοτρίωση του ακινήτου που αγόρασε ο Γιαννάκης Καραγιάννης και να το κάνουν πλατεία του χωριού. Άρχισαν να τον ενοχλούν και να τον πιέζουν για να το αγοράσει το χωριό δίνοντας οικόπεδο αλλού και χρήματα για να κτίσει νέο σπίτι. Η ασκούμενη πίεση στον Γιαννάκη ήταν αφόρητη και προέρχονταν από τον τότε κυριαρχικό επίτροπο του Μητροπολίτη, ιερείς, Μουχταροδημογέροντες και από τους κατοίκους του χωριού. Έτσι αναγκάστηκε ο Γιαννάκης να ενδώσει και στις 2 Ιουνίου 1871, υπογράφηκε στο Ζωγλόπι από αμοτέρων των πλευρών το λεγόμενο "ΚΑΘΑΡΟΥΠΩΛΗΤΗΡΙΟΝ" που το έγγραφο αυτό σώζεται μέχρι σήμερα. Έτσι την ημέρα αυτή δημιουργήθηκε η πλατεία.

Με την δημιουργία της πλατείας άρχισαν να ξεφυτρώνουν, να δημιουργούνται τα μαγαζιά γύρω από αυτήν και να παρακάμζον τα εκτός αυτής υπάρχοντα. Το

στις αρχές αυτού αρχίζουν να φιγουράρουν δυναμικά το μαγαζί του Θύμιου Παπαδημητρίου που στεγάζονταν στο βακούφικο κτίριο με φάτσα προς την πλατεία και το μαγαζί του Γρηγόρη Μήτρα σε ιδιόκτητο κτίριο και με φάτσα στην πλατεία και το κτίριο όπου στεγάζονταν παραμένει απόφιο μέχρι των ημερών μας. Το τρίο αυτά μαγαζιά έδειξαν μεγάλη δραστηριότητα το 1930-1940 όπου παρουσίασε ο πληθυσμός αισθητή αύξηση. Στην περίοδο αυτή έφτασαν στο απόγειο της δραστηριότητάς τους. Έκτοτε πολλά πράγματα άλλαξαν αλλά τα μαγαζιά δεν θα φθάσουν ποτέ στην προπολεμική τους δραστηριότητα.

Κατά τη περίοδο της κατοχής και του εμφυλίου πολέμου τα μαγαζιά δεν λειτουργήσαν. Μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου και την ομαλοποίηση της κατάστασης τέθηκαν ξανά σε λειτουργία αλλά όχι όλα με τον ίδιο ιδιοκτήτη. Το μεν μαγαζί του Ράπτη δεν άλλαξε αφεντικό, τα δυο άλλα βρέθηκαν υπό άλλη διεύθυνση. Το μαγαζί του Παπαδημητρίου το άνοιξε ο Αποστόλης Κατσιούλας, το δε μαγαζί του Νίκου Μήτρα το νοίκιασε ο Χρήστος Τσούτσουρας.

Αργότερα άνοιξαν και άλλα δυο μαγαζιά του Κίτσιου Κουμπούρα και του Λεωνίδα Καραγιώργου. Έπειτα από χρόνια ο Χρ. Τσούτσουρας έκανε δικό του κτίριο κοντά στο σπίτι του και μετέφερε εκεί τη λειτουργία του μαγαζιού, το δε μαγαζί του Νίκου Μήτρα έκτοτε έμεινε για πάντα κλειστό. Επίσης την εποχή αυτή άνοιξε ο Βαγγέλης Μήτρας καφενείο και παρέμεινε καθαρώς καφενείο.

Γύρω στο 1960 έχουμε νέα δεδομένα γύρω από την ανθρώπινη ζωή και τεράστια αλλαγή του σκηνικού. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ο παραδοσιακός πολιτισμός παραχωρεί τη θέση του στον τεχνικό πολιτισμό. Αυτός ο τεχνικός πολιτισμός έφθασε και στη χώρα μας και ο τρόπος ζωής άλλαξε ριζικά και απίστευτα. Αυτός ο πολιτισμός έφερε και το τέλος των μαγαζιών και σιγά σιγά έσβησαν, χάθηκαν. Δημιουργήθηκαν τα Super Market με απίστευτα προϊόντα και πήραν στα χέρια τους όλη την κατανάλωση. Στο σάρωμα αυτό δεν άντεξαν μεγάλα και ονομαστά καταστήματα των πόλεων πόσο μάλλον των χωριών.

Με τα νέα δεδομένα δημιουργήθηκε και η ανάγκη της διασκέδασης. Έτσι δημιουργήθηκαν νέα καταστήματα προς το σκοπό αυτό που λέγονται κέντρα, ψητοπωλεία ή φαγάδικα. Αυτά δημιουργήθηκαν κυρίως έξω των πόλεων σε χωριά και σε καταλλήλους χώρους. Στο χωριό μας το πρώτο κέντρο διασκέδασης το έκανε ο Βαγγέλης Κατσιούλας και σήμερα το λειτουργεί ο γιος του Κώστας. Πριν την οικονομική κρίση είχε πολλή δουλειά και ιδίως το καλοκαίρι. Το μαγαζί του Φώτη Ράπτη λειτουργήσε ως παντοπωλείο και όταν

πήγαινε να κλείσει το νοίκιασε ο Αποστόλης Φέτσιος και το έκανε ψητοπωλείο και αργότερα το νοίκιασε ο Γιώργος Λιανός, ο οποίος το διατηρεί με την ίδια ιδιότητα. Τα δυο υπάρχοντα σήμερα ψητοπωλεία εξυπηρετούν πολλαπλώς το χωριό προσφέροντας εξυπηρέτηση σε γάμους, βαπτίσιμα, μνημόσυνα αλλά και ως καφενεία.

Η Ραχούλα έχει το προνόμιο να διατηρεί και σήμερα μαγαζί με όλα τα απαραίτητα που χρειάζεται σήμερα ένα σπίτι. Είναι ένα μίνι μάρκετ. Πέραν αυτού έχει και τμήμα μαναβικής με εκλεκτά προϊόντα σε οπωροκηπευτικά οικογενειακής παραγωγής και εφοδιάζει όχι μόνο τους κατοίκους του χωριού μας αλλά και άλλων χωριών όπως Αμαράντου, Σαρανταπόρου και Νεραίδας. Το μαγαζί αυτό λειτουργεί υπό τη διεύθυνση της Μαρίας Παπαστεργίου, συζύγου του Ιερέως του χωριού μας Γεωργίου Φέτσιου.

Σήμερα λειτουργούν τρία καταστήματα στο χωριό μας. Δυο φαγάδικα και ένα παντοπωλείο. Τα υπόλοιπα μαγαζιά που άνοιξαν κατά καιρούς δεν σώζονται ούτε και τα κτίρια που στεγάστηκαν εκτός του Παπασπύρου - Ράπτη, του Μήτρα και του Τσούτσουρα. Το μαγαζί του Παπασπύρου λειτουργήσε από της ιδρύσεως του έως και σήμερα που λειτουργεί ως ψητοπωλείο. Τα υπόλοιπα δύο είναι ανενεργά και ζουν με τις αναμνήσεις του παρελθόντος. Υπάρχουν και μας θυμίζουν μια άλλη εποχή. Το μαγαζί του Παπασπύρου σέρνει στους τοίχους του μέρος του 19ου, 20ου και 21ου αιώνα και εάν είχε στόμα και φωνή πολλές ιστορίες θα μας διηγούνταν.

Πολυδημοσιευμένη προπολεμική φωτογραφία της πλατείας Ραχούλας. Στο βορεινό μέρος και αριστερά από το δίπατο του Λεωνίδα, διακρίνεται το ισόγειο μαγαζί του Παπασπυρογιώργου.

πρώτο μαγαζί που λειτουργήσε περίξ της πλατείας με θέα προς αυτήν και με άμεση πρόσβαση είναι το μαγαζί του Γιώργου Παπασπύρου του Σπύρου. Ο Παπασπυρογιώργος, όπως τον έλεγαν όταν εγώ ήμουν μικρό παιδί, γεννήθηκε, σύμφωνα με το Μητρώο Αρρένων της Κοινότητας Ραχούλας το έτος 1852. Ήταν γιος του ιερέα του χωριού μας Παπασπύρου και αδελφός του επίσης Ιερέα Παπαλεωνίδα. Όταν επήλθε συμφωνία για την δημιουργία πλατείας ο Γιώργος Παπασπύρου ήταν 19 ετών και 29 ετών όταν ελευθερώθηκε η Θεσσαλία. Παντρεύτηκε σε νεαρή ηλικία την αδελφή του Τάσιου Ζαχάκου, ο οποίος Ζαχάκος παντρεύτηκε καταφυγίτισσα και άνοιξε μαγαζί εκεί, το οποίο λειτουργεί ακόμη με το όνομα Ζαχάκος. Το γένος Ζαχάκου είχε ροπή προς το εμπόριο. Ίσως ο Παπασπύρου να επηρεάστηκε από το γυναικοσόι και άνοιξε και αυτός μαγαζί. Το πότε λειτουργήσε το μαγαζί του Παπασπυρογιώργου δεν το γνωρίζουμε. Συμπεραίνω όμως ότι λειτουργήσε λίγο πριν ελευθερωθεί η Θεσσαλία ή με την απελευθέρωση αυτής. Το μαγαζί ήταν ισόγεια οικοδομή και στη ιστορική φωτογραφία του 1933 φαίνεται καθαρά. Πολύ αργότερα επεκτάθηκε ως ανώγεια οικοδομή και έτσι σώζεται μέχρι σήμερα. Πρέπει να πούμε ότι ο Παπασπυρογιώργος είχε όλο κορίτσια και στην κόρη την Σταυρούλα έβαλε γαμπρό το Μήτρο Ράπτη.

Με τα τρία προαναφερθέντα μαγαζιά πορεύθηκε το χωριό μας τον 19ο αιώνα και με μοναδικό μαγαζί στην πλατεία του Γιώργου Παπασπύρου. Τον 20ο αιώνα και

30 Χρόνια «Ζωγλοπιτικά Χρονικά»

Δεκέμβρης 1993 - Δεκέμβρης 2023

128 ΦΥΛΛΑ

Το πρώτο φύλλο της εφημερίδας εκδόθηκε το Δεκέμβρη του 1993, από Συντακτική Επιτροπή που την αποτελούσαν οι: Λάμπρος Α. Γριβέλλας, Βασίλης Χ. Καραγιάννης, Γιώργος Α. Ντόλκερας και Φώτης Ι. Νάκας. Στην πορεία, ο Φώτης Νάκας αποχώρησε και ο αείμνηστος Γιώργος Ντόλκερας απεβίωσε το 2008.

Το 2009, όταν άλλαξε η σύνθεση του Δ.Σ. του Συλλόγου, η εφημερίδα βρισκόταν στο 70ο φύλλο της. Στη συντακτική επιτροπή παρέμειναν τα δύο πρώτα μέλη της και προστέθηκε ο πρόεδρος του Συλλόγου Γιώργος Κατσιούλας, ως κατά

νόμον εκδότης. Στη συντακτική επιτροπή προστέθηκε και ο Κώστας Κορκόντζελος, που επιμελείται του site του Μορφωτικού Συλλόγου Ραχούλας (www.zwglori.gr). Σημαντική είναι και η προσφορά του Κώστα Σιώκου στη διανομή της εφημερίδας και σε άλλες ανάγκες που παρουσιάζονται. Με την παραπάνω σύνθεση τα "Ζωγλοπιτικά Χρονικά" λειτούργησαν μέχρι σήμερα. Όλα τα, κατά καιρούς, μέλη της εργάστηκαν με ζήλο και αγαστή συνεργασία και πρόσφερε καθένας το καλύτερο που μπορούσε.

Και, αφού παρουσιάσαμε την ταυτότητα της εφημερίδας, σειρά έχουν οι συνεργάτες. Όπως είναι γνωστό, καμιά εφημερίδα δεν μπορεί να λειτουργήσει με μόνη τη συντακτική επιτροπή της. Για το λόγο αυτό κατ' επανάληψη απευθύναμε έκκληση στους εγγράμματους συγχωριανούς να πλαισιώσουν με άρθρα τα "Ζ.Χ.". Ήδη, από το πρώτο φύλλο απευθύναμε την παρακάτω πρόσκληση:

"Για να πραγματοποιηθούν οι στόχοι της εφημερίδας, χρειάζεται ομόθυμη συνεργασία όλων των χωριανών και ιδιαίτερα όσων έχουν την ικανότητα να γράφουν και αυτοί δεν είναι λίγοι. Η εφημερίδα μας, για να επιβιώσει έχει ανάγκη από επίκαιρη και ενδιαφέροντα ύλη με θέματα ιστορικά, λαογραφικά, οικολογικά, θέματα υγείας, εγκυκλοπαιδικά, χιουμοριστικά και άλλα, που μόνο η εναισθητοποίηση των πολλών μπορεί να εξασφαλίσει".

Με λύπη μας ομολογούμε ότι η έκκλησή μας εκείνη, καθώς και άλλες που ακολούθησαν, δεν είχε το αποτέλεσμα που περιμέναμε. Συνεχίσαμε, χάρη στη συμπαράσταση συγχωριανών και φίλων, που με τα άρθρα τους βοήθησαν να αναδειχτούν τα "Ζ.Χ." σε μία από τις καλύτερες ιστορικολαογραφικές εφημερίδες της χώρας, κατά κοινή ομολογία. Οι πιο τακτικοί είναι οι παρακάτω, και τους ευχαριστούμε για τη συνεργασία τους:

ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΙ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΙ ΣΤΑ Ζ.Χ.

Γριβέλλας Λάμπρος
Ζαχαρίας Αριστείδης
Καραγιάννης Βασίλης
Καραγιάννη Ελένη
Κατσιούλας Γιώργος
Κατσιούλας Παναγιώτης
Κατσιούλας Λάμπρος
+ Κατσιούλας Γιάννης
+ Κίσσας Βασίλης
+ Κίσσας Θωμάς
Νάκας Κώστας
+ Ντόλκερας Γιώργος
Οικονομίδου Σοφία
+ Παπασωτηρίου Βασίλης
Παπασωτηρίου Φιλίτσα
Παπαδημητρίου Ισμήνη
Τζωαννόπουλος Κων/νος
Τσιούκης Θωμάς
Κουντουράς Δημήτρης

Αρθρογράφοι, φίλοι των "Ζ.Χ."

Αναγνωστόπουλος Βασίλης
Αποστολός Βαγγέλης
Αντωνίου Αντώνης
Ζαχαρόπουλος Άγγελος
Ζαχαρόπουλος Γιώργος
Κατοίκος Νίκος
Κλήμος Γιώργος
Κάμπα-Τόσκα Σούλα
+ Καραλούλης Βασίλης
+ Μαγόπουλος Βασίλης
Μπόλος Παρμενίων
Παππάς Μάρκος
Προβόπουλος Ηλίας
Παπαδημητρίου Μενέλαος
Παλάντζας Νίκος
+ Παπαζαρκάδας Πέτρος
Σαλαγιάννης Παναγιώτης
Σαράτση Τίτικα-Μαρία
Τάκης Βασίλης
Τουρναβίτης Γιάννης

Το οξυγόνο όμως που κράτησε στη ζωή τα Ζωγλοπιτικά Χρονικά επί 30 χρόνια είναι οι συνδρομές των αναγνωστών τους, τόσο των απανταχού συγχωριανών, όσο και των φίλων της εφημερίδας. Έχουμε γράψει και άλλοτε ότι η εφημερίδα αποστέλλεται σε 400 αναγνώστες. Στην καλύτερη περίπτωση, εκείνοι που σηκώνουν το οικονομικό βάρος της έκδοσης δεν ξεπερνούν τους 100. Αν όλοι όσοι λαμβάνουν την εφημερίδα κατέβαλαν τον οβολό τους, η εφημερίδα θα μπορούσε να επιβιώσει άλλα 30 χρόνια!

Όλοι όσοι, καθ' οιονδήποτε τρόπο, προσφέραμε στην 30/χρονη έκδοση των Ζ.Χ., παρά τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε, απολαύσαμε το μακρύ ταξίδι και αισθανόμαστε ικανοποίηση διότι η εφημερίδα έφερε στο φως, εν πολλοίς, άγνωστα στοιχεία της ιστορίας και της λαογραφίας του τόπου μας, και αποτέλεσε το βήμα για την ανάδειξη και προβολή των अपαράμιλλης ομορφιάς τοπίων του χωριού μας και των Αγράφων γενικότερα, αλλά και των προβλημάτων που αυτό αντιμετωπίζει.

Αρχαίες πόλεις στην περιοχή του Ν. Καρδίτσας

Συνέχεια από τη σελ. 1

μας για τις αρχαίες πόλεις προέρχονται από τις ανασκαφές, από κείμενα αρχαίων και νεότερων συγγραφέων, περιηγητών και χρονικογράφων, ακόμα και από τη μυθολογία. Οι περισσότερες από εκείνες έχουν ταυτοποιηθεί, υπάρχουν όμως και πολλές που η εντόπισή τους παραμένει διφορούμενη.

Αρχαίες πόλεις

Αγγεΐες: Τοποθετείται στην περιοχή της Κτιμένης και κατ' άλλους στη Λουτροπηγή ή στο Παλιόκαστρο Καΐτσας.

Αθήναιο: Ταυτοποιήθηκε ένα χιλιόμετρο μετά το χωριό Αργιθέα.

Αργιθέα: Εκεί που βρίσκεται σήμερα το χωριό Αργιθέα. Για κάποια χρονική περίοδο θεωρούνταν πρωτεύουσα της Αθαμανίας.

Άρνη: Κοντά στο χωριό Πύργος Κιερίου. Στη θέση της εγκαταστάθηκε το κατοπινό Κιέριο.

Αστέριον: Τοποθετείται στο Βλοχό ή τη Συκεώνα. Ορισμένοι το ταυτίζουν με τις Πειρασίες, οπότε πρέπει να τοποθετηθεί στο Ερμήτσι.

Γόμφοι: 1,5 χλμ από το Μουζάκι. Καταστράφηκε εκ θεμελίων από τον Ιούλιο Καίσαρα.

Ελλοπία: Κατά μία άποψη στο σημερινό χωριό Πετρωτό. Ο γερμανός αρχαιολόγος Στέβιν την τοποθετεί στην Καστανιά.

Θητώνιον: Νότια της Καρδίτσας (ίσως στα Γεφύρια). Δεν υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες.

Ιθώμη: Δίπλα στο χωριό Πύργος Ιθώμης.

Ίτων ή Ίτωνος: Ιδρύθηκε την ομηρική εποχή στην περιοχή του χωριού Φίλια.

Ίχνες ή Άχνες: Βρισκόταν κοντά στην αρχαία πόλη Φύλλον χωρίς αυτό να έχει εξακριβωθεί.

Καλλιθήρα: Τοποθετείται στο Καλλιθήρο (Σέκλιζα), άποψη που αμφισβητείται. Δεν έχουν βρεθεί επιγραφικά στοιχεία που να το αποδεικνύουν.

Κέλαιθρα: Μάλλον κοντά στο χωριό Άμπελος.

Κιέριον: Ιδρύθηκε την εποχή του Τρωικού Πολέμου. Αντικατέστησε την προϊστορική Άρνη.

Κτιμένη (αλλιώς Κτιμέναι ή Κτιμεναι): Αναφέρεται και ως πρωτεύουσα της Δολοπίας. Τοποθετείται στην Άνω Κτιμένη χωρίς αυτό να έχει επιβεβαιωθεί επιγραφικά. Κατ' άλλους βρίσκεται κοντά στο Φουρνά Ευρυτανίας, εξ ου και ο Δήμος κτιμενίων.

Κύπαιρα: Πιθανώς βρισκόταν στο χωριό Μακρυρράχη.

Λίμναιο: Πιθανώς θέσεις ο Βλοχός ή η Μεταμόρφωση.

Μεθύλιο: Εντοπίστηκε από επιγραφές στο

χωριό Μυρίνη.

Μενελαΐς: Δεν υπάρχουν στοιχεία και εικάζεται πως βρισκόταν στη Ρεντίνα ή την Καστανιά.

Μητρόπολη: Στο σημερινό χωριό Μητρόπολη. Βρέθηκε επιγραφή "ΠΟΛΙΣΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ".

Όρθη: Στο άλσος του Αγίου Νικολάου του χωριού Κέδρος.

Ορχομενός: Σύμφωνα με τους ιστορικούς βρισκόταν στο Χάρμα.

Πολίχνα: Βρισκόταν στο χωριό Μεσενικόλας.

Οθόρνη: Δε διασώθηκαν στοιχεία.

Ονθύριο ή Ονθούριο: Κοντά στην αρχαία πόλη Άρνη ή Κιέριον.

Ορμένιο: Κοντά στο χωριό Ερμήτσι ή στη θέση "Χτούρι" κοντά στον ποταμό Ενιπέα.

Πειρασίες: Βρισκόταν στο χωριό Ερμήτσι. Για πολλούς ταυτίζεται με το Αστέριον.

Πεύμα ή Τεύμα: Βρισκόταν στους πρόποδες του όρους Καλοκρία ή Κατάχλωρου ή στον Άγιο Ιωάννη Παλιουρίου.

Σιλάνη ή Σίλινα: Εντοπίζεται κοντά στο χωριό Προάστιο (Δήμος Σιλάνων).

Φάκιον: Δεν έχει εξακριβωθεί. Ίσως στο χωριό Πέτρινο.

Φημίες: Πιθανολογείται πως βρισκόταν ή κοντά στην αρχαία Άρνη ή κοντά στον Αγ. Θεόδωρο ή κοντά στους Σοφάδες.

Φύλλος: Ως πιο ισχυρή τοποθεσία θεωρείται αυτή κοντά στο χωριό Φύλλο.

Δήμος Αγράφων
Τρεις χιλιάδες <3000> ευρώ
για κάθε γέννα!

Ένας Θεός ξέρει από πότε έχει να γεννηθεί παιδί στα Αγραφιώτικα χωριά! Έτσι, το Δημοτικό Συμβούλιο Αγράφων αποφάσισε να χορηγήσει τρεις χιλιάδες <3000> ευρώ σε όποια Αγραφιώτισσα θα πάρει τη γενναία απόφαση, αν όχι από πατριωτισμό, τουλάχιστο από το δλεαστικό ποσό της χορηγίας, να γεννήσει στον τόπο της.

Μήπως - λέμε τώρα - θ' αποτελούσε καλό παράδειγμα, αν έκαναν την αρχή οι πρωτοστάτες για την αναγέννηση των Αγραφιώτικων χωριών; Ευχόμαστε να πετύχει ο στόχος του Δ.Σ. Αγράφων και σύντομα ν' ακουστεί κλάμα νεογέννητου στ' Αγραφα, αλλά διατηρούμε και κάποιες επιφυλάξεις!

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΟΥΜΕ ΤΟ '40

Για την Ελλάδα και τους Έλληνες το έπος του 1940-41 είναι το δεύτερο '21. Με τις αμέτρητες θυσίες των παιδιών του, το Έθνος των Ελλήνων ανάκτησε την αυτοπεποίθηση και την υπερηφάνειά του και ξαναβρήκε τη θέση που του αξίζει μεταξύ των ελεύθερων εθνών του κόσμου.

Στον τιτάνιο εκείνον αγώνα συνεισέφερε με τα παιδιά της και η Ραχούλα. Ερασιζόμεστε από παλαιότερα φύλλα των "Ζ.Χ." δύο στοιχεία που το καταμαρτυρούν:

Α)Ραχουλιώτες που στρατεύτηκαν και άλλοι που θυσίασαν τη ζωή τους στον αγώνα εκείνον.

Έπεσαν υπέρ πατρίδος

1. Πόλκος Αθανάσιος του Γεωργίου, Ανθ/γός, ετών 27. Τραυματίστηκε από βλήμα όλμου στο ύψωμα Νοβοσέλα της Κόνιτσας στις 29-11-1940 και εξέπνευσε στις 4-12-1940, στο νοσοκομείο Ιωαννίνων. Τα οστά του μεταφέρθηκαν, μετά τον πόλεμο, στη Ραχούλα.

2. Τίγκας Ηλίας, λοχίας πεζικού. Έπεσε στη μάχη της Μουργκάνας.

Αλβανομάχοι συγχωριανοί

Βρέκος Απόστολος του Σωτ.	Λιανός Απόστολος
Βρέκος Δημήτριος του Σωτ.	Λιανός Χρήστος
Βρέκος Θωμάς	Μήτρας Ευάγγελος
Βρέκος Βασίλειος Β.	Μήτρας Νικόλαος Μιχ.
Βρέκος Σωτήρης	Μήτρας Δημήτριος
Γρυμπογιάννης Αναστάσιος	Μήτρας Νικόλαος Γρηγ.
Γρυμπογιάννης Γιάννης	Μπέλλος Απόστολος
Γρυμπογιάννης Θωμάς	Μπέλλος Δημήτριος
Γρυμπογιάννης Κώστας	Νασιάκος Αντώνης
Γκορτσάς Απόστ.	Νασιάκος Παναγιώτης
Γκορτσάς Δημήτριος	Νασιάκος Ηλίας Απ.
Γκορτσάς Χρήστος Γ.	Νασιάκος Ηλίας Αθ.
Γκορτσάς Ηλίας	Νάκας Ιωάννης
Γκορτσάς Χρήστος Ν.	Νάκας Πάνος
Γκορτσάς Νίκος	Νάκος Αλέκος
Γκορτσάς Θωμάς	Νάκος Θεοφάνης
Δερματάς Δημήτριος	Ντίνος Δημήτριος
Δημητρός Κώστας	Ντόλκερας Κώστας
Ζαχαρής Βασίλειος Π.	Ξυδιάς Κων/νος
Ζαχαρής Λάμπρος Π.	Παπαδημητρίου Βασίλης
Θεάκος Δημήτριος Ευθ.	Παπαδημητρίου Περικλής
Θεάκος Άγγελος	Παπασωτηρίου Βασίλης
Θεάκος Ιωάννης	Πόλκος Μάρκος
Καραγιώργος Χρήστος	Ράπτης Αθανάσιος
Καραγιώργος Αλέκος	Ράπτης Κων/νος Σωτ.
Καλαμάρας Κώστας	Τίγκας Κλεομένης
Καραγιάννης Δημήτριος	Τίγκας Προκόπης
Κατσιούλας Δημήτριος	Τίγκας Χρήστος
Καρλάφτης Φώτης	Τζωαννόπουλος Κων/νος
Κατσαρός Σεραφεΐμ	Τσιούκης Γιώργος
Κίσσας Ευάγγελος	Τσιούκης Δημ. Απ.
Κορκόντζελος Δημήτριος	Τσιούκης Ηλίας Απ.
Κορκόντζελος Κων/νος Β.	Τσιμάκης Βασίλης Απ.
Κολοβός Ευάγγελος	Τσιμάκης Κώστας
Κονταξής Απόστολος	Τσιότρας Βασίλειος
Κορκόντζελος Ηλίας	Τσιούκης Ηλίας Κ.
Κουμπούρας Χρήστος Μιχ.	Τσούτσουρας Απόστολος
Κατσιάκας Απόστολος	Τσούτσουρας Λάμπρος
Κατσιούλας Γεώργιος	Τσούτσουρας Βασίλης
Κοντακτής Βασίλης	Φέτσιος Απόστολος
Κουμπούρας Αλέκος	Φλωράκης Λάμπρος
Κοτσιαρίδης Φώτης	Φλωράκης Χαρίλαος
Κοτσιαρίδης Βασίλης	Χαραλαμπίκος Κώστας
Κωστίκας Κώστας	

Επιστολές Ραχουλιωτών από το μέτωπο

Στην εφημερίδα "Θεσσαλική Φωνή" της Καρδίτσας είναι καταχωρισμένα δύο γράμματα, που έστειλαν από το μέτωπο, οι αείμνηστοι συγχωριανοί μας, ο ανθυπολοχαγός Περικλής Παπαδημητρίου και ο δεκανέας Δημήτριος Μ. Μήτρας.

Γράμμα του Ανθ/γού Περικλή Παπαδημητρίου

Προς τον Επόπτη Αγροτικής Ασφαλείας Τρικάλων
Εμμανουήλ Καντεράκη
Εν Τ.Τ. 825 τη 4η Φεβρουαρίου 1941

Αγαπητέ μου κ. Επόπτα, τα σέβη μου
Εις το τμήμα μου έχω και τρία παιδιά της υπηρεσίας μας, τα οποία στο πρώτο βάπτισμα άφησαν το ειρηνικό έργο τους και έτρεξαν στη φωνή της πατρίδος μαζί με τόσα Ελληνόπουλα. Από τις πρώτες μέρες του πολέμου τα παρακολούθησα με κρυφό καμάρι να γίνονται κήρυκες των ιδεωδών της φυλής μας, μεταξύ των συναδέλφων τους.

Με εκτίμηση
Περικλής Παπαδημητρίου
Αξ/κός Μονάδος 643/Β
Τ.Τ. 825

Γράμμα του δεκανέα Δημητρίου Μιχαήλ Μήτρα

Σεβαστοί μου γονείς
Από υγεία είμαι καλά. Προ ημερών σας έγραφα πάλι, αλλά δεν γνωρίζω εάν ελάβατε το γράμμα μου ή όχι, εσείς όμως να ξέρετε ότι δεν είναι εύκολο να γράφουμε από εδώ, διότι δεν υπάρχει ταχυδρομική επικοινωνία. Ο Θανάσης Πόλκος τραυματίστηκε ελαφρώς (Σ.Σ. Είχε τραυματιστεί θανάσιμα) στο πόδι, ο δε Κ.Γιαννουσάς στο χέρι και αυτός ελαφρώς. Πείτε στο σπίτι τους να μην ανησυχούν, είναι ελαφρά τραυματισμένοι.

Σήμερα που σας γράφω είναι του Αγίου Νικολάου και εύχομαι "χρόνια πολλά" στο Νίκο και να μας φυλάει ο Θεός να είμαστε καλά. Γράψτε και σεις, ίσως να το λάβω το γράμμα σας. Γράψτε μου πού βρίσκονται τα άλλα τα αδέρφια μου και τι γίνονται. Επίσης ο Νίκος τον θείον τι γίνεται; Περισσότερα δεν έχω να σας γράψω. Εύχομαι να τελειώσει ο πόλεμος γρήγορα και να ανταμώσουμε γερά όλα τα αδέρφια και σεις.

Χαιρετισμούς πολλούς στην Αγαθή, στο Θύμιο, στους θείους μας και σ' όλους όσους ρωτούν για μένα.

Με σεβασμό
16-12-1940
Δημήτριος Μήτρας

"Στου Ντεληδήμου το μαντρί, ούτε γάλα ούτε τυρί"

Από το βιβλίο της "Λαογραφικά Αργιθέας"

Γράφει η λαογράφος
Σούλα Τσόκα-Κάμπα

Τσέλιγκας ήταν ο Ντεληδήμος κι είχε τη στρούγκα του φτιασμένη σ' αυτή τη θέση. Περνούσαν κλέφτες κάθε μέρα και του ζητούσαν γάλα και τυρί. οι διαβάτες το ίδιο. Βαρκέστηκε απ' το "δ'ό μου γάλα, δ'ό μου τυρί" του κόσμου ο Ντεληδήμος, και για να γλιτώσει απ' τα βάσανα, τι λες κι έκαμε; Με σωλήνες έφτιασε υδραγωγείο, να τρέχει το γάλα από κει που άρμεγε τις προβατίνες του και να φτάνει παρακάτω μακριά. Δικοί του άνθρωποι το έπαιρναν το γάλα και το έπιζαν τυρί, γιαούρτι, βούτυρο... Ξαναπέρασαν οι κλέφτες από τη στάνη υστερότερα και του ζήτησαν γάλα, τυρί για να φάνε.

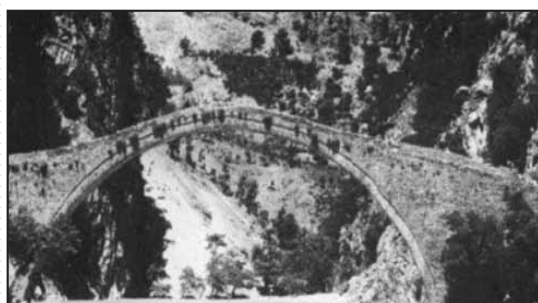
-Ούτε γάλα ούτε τυρί υπάρχει, τους είπε' τον άφησαν ήσυχο. Όπου όμως κι αν περνούσαν, έλεγαν:

"Στου Ντεληδήμου το μαντρί
ούτε γάλα ούτε τυρί"

Το ίδιο και οι διαβάτες έλεγαν: βόιξε όλος ο κόσμος με το μαντρί του Ντεληδήμου. Έμεινε από τότε ο μύθος και μολογιέται, όταν η περίπτωση το φέρει να περάσεις από κάπου, να ζητήσεις κάτι και να σου το αρνηθούν¹.

Για το γιοφύρι του Κοράκου υπάρχει η εξής παράδοση:

"Το 'φτιαξε ο Άγιος Βησσάριος, τότε που ήταν δεσπότης. Τελειώνοντας, λέει, αυτή η γέφυρα, πρώτος που πέρασε ήταν ένας καλογερος και

Το γεφύρι του Κοράκου

φτάνοντας καταμεσίς στην καμάρα, στάθηκε. Ο πρωτομάστορας που έχτισε το γιοφύρι, τον κοίταζε από κάτω απ' τον ξεριά. Φαινόταν σαν κόρακας ψηλά στον έλατο. Τόσο ύψος είχε η καμάρα. Απ' αυτή την απτία είπαν: του Κοράκου το γεφύρι².

Σύμφωνα με άλλη παράδοση που είπε ντόπιος στο Λουκόπουλο, όταν πέρασε από την Αργιθέα το 1928: "για το χτίσιμο του γεφυριού μαζεύτηκαν σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαστορόπουλα για να το φτιάσουν. Τρία χρόνια δούλευαν και στεριωμό δεν είχε. Έφτιαχναν τη μέρα, έπεφτε τη νύχτα. Πουλάκι απ' τη μεσιανή κολώνα τότε, έβγαλε ανθρώπινη λαλιά και λέει: "Το γεφύρι δεν στεριώνεται, αν δε σφάξετε χίλιες γίδες σιούτες". Οι μαστόροι που άκουσαν, ξετέλεσαν την παραγγελία και το γεφύρι στέργισε και το τελείωσαν"³.

Σχετικά με την ονομασία του βουνού Γκαβέλου, οι ντόπιοι λένε ότι προέρχεται από έναν βλάχο Γκαβέλο, που βοσκούσε εκεί τα πρόβατά του. Επίσης, συνηθισμένο είναι ορισμένες τοποθεσίες να παίρνουν τα ονόματά τους από κάποιο γεγονός που έγινε εκεί, όπως: "στου Βασιλή", όπου γκρεμίστηκε κάποιος Βασιλής, "στου Λεωνίδα" όπου σκοτώθηκε ένας κλέφτης, "στη Λάκκα του Κωσταντή" γιατί εκεί χάθηκε ένας κτηνοτρόφος κ. α..

Σημειώσεις

1. Δημ. Λουκόπουλου: "Στα βουνά του Κατσαντώνη"

2. Ιδίου: (Στο ίδιο βιβλίο)

3. Ιδίου: (Στο ίδιο βιβλίο"

Γενικότερα, για τις παραδόσεις, βλέπε: Στιλπ. Κυριακίδη, Ιω. Κακριδί, Νικ. Γεωργιάδη, Γιώργου Θωμαά και άλλους.

Του γέρου το παράπονο

Στου γηροκομείου την αυλή, πάνω σ' ένα παγκάκι, κάθεται ολομόναχο, θλιμμένο γερντάκι. Σκέφτεται όσα έκαμε όλα αυτά τα χρόνια και βλέπει πώς κατάντησε σ' αυτή την καταφρόνια.

Του Βαγγέλη Αποστολού

Ευτυχισμένοι ζούσανε, αυτός κι η φαμελιά του, η όμορφη γυναίκα του, τα δύο τα παιδιά του. Αυτός και η γυναίκα του δεν χόρταιναν δουλειά, θέλανε τα παιδάκια τους να ζήσουνε καλά.

Γι' αυτό και τα μορφώσανε απ' το υστέρημά τους, καμάρωναν που γίνονταν σπουδαία τα παιδιά τους. Κουράγιο, βρε γυναίκα μου, ώσπου να μεγαλώσουν, είναι παιδιά πολύ καλά, θα μας το ανταποδώσουν.

Τα δυο παιδιά σπουδάσανε και στην Αμερική κάνανε οικογένεια και μέινανε εκεί. Από τη στενοχώρια τους, πριν κλείσει ένας χρόνος, πέθανε η γυναίκα του και μένει ο γέρος μόνος.

Ζήτησε στο αγόρι του να πάει ο καημένος, θυμάται τι του απάντησε:

Πατέρα, πολλά μας έκαμες και σε ευχαριστούμε, μα είναι δύσκολα εδώ, με γέροντα να ζούμε.

Ο γέρος του απάντησε: "να 'χετε την ευχή μου, κι εγώ θα έβρω μια γωνιά στο άλλο το παιδί μου". Μα όταν το ανέφερε στην κόρη του μια μέρα, εκείνη του απάντησε: "δεν γίνεται, πατέρα".

Σπίτι μεγάλο έχουμε -η κόρη καμαρώνει - μα όσα μέτρα μέινανε, τα κάμαμε σαλόνι. Πόσο ο γέρος λαχταρά, να 'ναι με τα παιδιά του, να 'χει τα εγγονάκια του, πάνω στα γόνάτα του!

Αυτή η σκέψη η γλυκιά το γέρο αποκοιμίζει, του ιδρύματος η ερημιά όμως τον τριγυρίζει. Ο γέρος αποκοιμήθηκε με πρόσωπο θλιμμένο, την άλλη μέρα το πρωί τον βρήκαν πεθαμένο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥΑΛΕΤΑΣ (19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ)

Η ΟΥΝΕΣΚΟ έχει θεσπίσει "Παγκόσμιες Ημέρες" για κάθε τι που απασχολεί την ανθρώπινη κοινωνία. Ιδού τώρα και Παγκόσμια Ημέρα για την τουαλέτα!

Γιατί όμως γιορτάζουμε στις 19 Νοεμβρίου την "Παγκόσμια Ημέρα Τουαλέτας";

Διότι μία τουαλέτα δεν είναι απλά μία τουαλέτα. Γιατί οι τουαλέτες σώζουν ζωές, αφού τα ανθρώπινα απόβλητα μεταδίδουν θανατηφόρες ασθένειες. Μια τουαλέτα προστατεύει την αξιοπρέπεια και δημιουργεί ευκαιρίες.

Όσοι από εμάς γεννηθήκαμε προ του 1950 έχουμε πικρή πείρα και γνωρίζαμε καλά, πριν ακόμα προκύψει η UNESCO, τι σημαίνει η έλλειψη τουαλέτας. Η απόθεση, στην καλύτερη περίπτωση γινόταν σε πρόχειρα αποχωρητήρια και στη χειρότερη στο υπαίθρο. Μύγες και άλλα έντομα μετέφεραν από εκεί τα μικρόβια στους ανθρώπους και οι ασθένειες μεταδίδονταν με ταχύτατους ρυθμούς. Σήμερα, στην πατρίδα μας ξεπεράσαμε το στάδιο εκείνο, κυρίως χάρη στην υδροδότηση όλων σχεδόν των νοικοκυριών, ακόμη και της υπαίθρου.

Ακόμα όμως στο κόσμο 4,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν χωρίς ασφαλή αποχέτευση. Περισσότερο από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού. Πως μπορεί κανείς ν' απαλλαχτεί από τη φτώχεια, όταν δεν έχει αποχέτευση; Τουαλέτες για όλους λοιπόν χωρίς καμία εξαίρεση! Μόνο έτσι θα πετύχουμε τον Στόχο 6 των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης που υπόσχεται αποχέτευση για όλους μέχρι το 2030.

Μερικά στοιχεία για τις τουαλέτες και την αποχέτευση:

- 4,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν χωρίς ασφαλή αποχέτευση - πάνω από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού.
- 673 εκατομμύρια άνθρωποι εξακολουθούν να αφοδεύουν έξω.
- Η ελληνής αποχέτευση εκτιμάται ότι προκαλεί 432.000 θανάτους τον χρόνο λόγω διάρροιας.
- Εκτιμάται ότι 297.000 παιδιά ηλικίας κάτω των πέντε ετών πεθαίνουν κάθε χρόνο από διαρροϊκές ασθένειες λόγω του μη ασφαλούς πόσιμου νερού, της κακής αποχέτευσης και έλλειψης της υγιεινής των χεριών.
- Τα παιδιά ηλικίας κάτω των πέντε ετών που ζουν σε χώρες που πλήττονται από παρατεταμένες συγκρούσεις είναι κατά μέσο όρο σχεδόν 20 φορές πιο πιθανό να πεθάνουν από διαρροϊκές ασθένειες που προκαλούνται από την έλλειψη ασφαλούς νερού, αποχέτευσης και υγιεινής παρά από την άμεση βία.
- Η απώλεια παραγωγικότητας εξαιτίας ασθενειών που σχετίζονται με την ύδρευση και την αποχέτευση, κοστίζει σε πολλές χώρες έως και 5% του ΑΕΠ.

Παναγία Μεσοπορίτισσα ή Αποσπορίτισσα Ένα έθιμο με πανάρχαιες ρίζες

Ένα έθιμο με πανάρχαιες ρίζες αναβιώνει κάθε χρόνο στα ελληνικά χωριά, αλλά προπαντός στην Ελευσίνα, στον ιερό τόπο των Ελευσίνιων Μυστηρίων, όπου από τη Μυκηναϊκή Εποχή έως το τέλος του 4ου αι. μ.Χ. λατρευόταν συνεχώς η θεά Δήμητρα, θεά της ανανέωσης της φύσης και της βλάστησης των σπληρών. Μετά

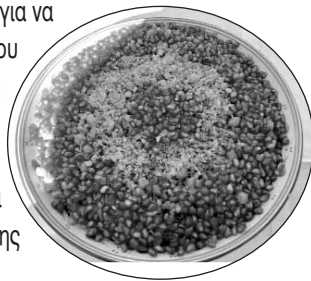
την εγκατάλειψη των αρχαίων θεών, την προστασία της γεωργικής παραγωγής ανέλαβε η Παναγία.

Πρόκειται για το έθιμο με τα πολυσπόρια, που πραγματοποιείται την παραμονή των Εισοδίων της Θεοτόκου, δηλαδή στις 20 Νοεμβρίου.

Η ονομασία "Μεσοπορίτισσα" δό-

θηκε καθώς η σπορά βρίσκεται περίπου στη μέση της τον μήνα Νοέμβριο και οι ντόπιοι έδωσαν στην Παναγία τον ρόλο της θεάς Δήμητρας.

Στην ιδιαίτερη πατρίδα μας, που η σπορά είχε ήδη τελειώσει στις 21 Νοεμβρίου, το έθιμο είχε πάρει τη ονομασία "Παναγία η Αποσπορίτισσα". Αποβραδís την παραμονή της γιορτής οι νοικοκυρές βράζουν σπόρους όλων των δημητριακών: σταριού, καλαμποκιού, βρώμης, σίκαλης κλπ και ετοιμάζουν το δίσκο, που ανήμερα της γιορτής θα τον πάνε στην εκκλησία και θα τον αποθέσουν όλες πλάι πλάι στο πεζούλι μπροστά στο ιερό για να ευλογηθεί. Στο περιεχόμενο του δίσκου προστέθηκε ζάχαρη και στολίστηκε με φέτες μήλου, κυδωνιού και σπόρους ροδιού. Μετά τη λειτουργία τα δημητριακά θα διανεμηθούν σε όλα τα μέλη της οικογένειας και ακόμα και στα ζώα του σπιτιού για την καλή σοδειά της φετινής σποράς.

Ο δίσκος με τα πολυσπόρια

Ήμουν μικρός και θυμάμαι τη μακαρίτισσα Ο μάνα μου, που έφερε το δίσκο στο σπίτι κι εμείς ριχνόμασταν απάνω, ποιος να φάει το περισσότερο, γιατί ήταν πολύ νόστιμο. "Μην το φάτε όλο" έλεγε εκείνη: "αφήστε να δώσουμε μια χουφτούλα στη φοράδα μας που μας οργώνει τα χωράφια, να ριξουμε και λίγο στα χωράφια μας, να τα ευχαριστήσουμε που μας δίνουν το ψωμάκι!".

Σημειώνεται ότι, πριν από λίγες ημέρες, έγινε γνωστό από την υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, Λίνα Μενδώνη, πως το παραπάνω έθιμο προωθείται για ένταξη στον κατάλογο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Λ.Γ.

ΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ Νικολάου Πολίτη

Οι Γέλληνες κι τα μνήματά τ'ς (Αιτωλία)

Οι Γέλληνες νια φουρά πιρ'φανεύ'καν, κι ήθλιν να φτάσαν το Θιό. Για να τουν φτάσαν έχτισαν ένα κάστρου τουν ανήφουρου. Λέει ου Θιός: " Έστο είστι σεις; Σας κάνου γω κι δε βλέπιτι ένας τουν άλλου". Τ'ς έδοκι ουργή κι όθι βρίσκουνταν καθένας πέθιν' αδικεί.

Ιπειδή ου καθένας γνώρζι πού θα πιθάν' , έφκιν τουν τάφου τ' μοναχός τ' κι έβανι ό,τι τ' χρειάζουνταν: του κανατάκι τ', του λυχναράκι τ', του πιατάκι τ' κι άλλου ό,τι τ' χρειάζουνταν. Άμα τα 'φκιανι ούλα αυτά, πάλιν μοναχός τ' κι έμπινι μες στουν τάφου τ'. Άμα πάλιν μέσα, λάλαϊ ένα κνουπάκι στ'αυτί τ' κι πέθινι ικει απ' βρίσκουνταν. Έτσι έπαθαν νια φουρά οι Γέλληνες , κι βρίσκουμι τα μνήματά τ'ς , τα λυχναράκια τ'ς κι ούλα τα 'σεία τ'ς.

Οι Γέλληνες ναι φουρά ήταν άντρις θηρία, όχι σαν κι μας σήμια τς κაკαντράκηδης. Σήκουαν β'νά ακέρια. Δεν τράπι τα παλιά τα κάστρα μι τι πέτρις είν' χτισμένα; Ικειές τς πέτρις τς σήκουαν μι τα χέρια τς κι τς απίθουναν!

Το χρονογράφημά μας

Ο πρώτος κατακλυσμός της Θεσσαλίας Δευκαλίων και Πύρρα

"Όσα μύθια, τόσ' αλήθεια", έλεγαν οι παλιότεροι. Προσέξτε τον παρακάτω μύθο για τον κατακλυσμό που θρυλείται ότι έγινε την εποχή του Δευκαλίωνα και της Πύρρας, πριν από 9700 χρόνια, κατά τον Ηρόδοτο, και θα βρείτε πολλές ομοιότητες με τις σύγχρονες πλημμύρες που απειλούν όχι μόνο τη Θεσσαλία, αλλά τον κόσμο όλο, αρκεί ν' αντικαταστήσετε ορισμένες λέξεις με άλλες του καιρού μας, όπως:

Δίας= Η δύναμη της φύσης.

Λυκάονας= ο άνθρωπος που αλόγιστα καταστρέφει τη φύση.

Κατακλυσμός= η φύση, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τιμωρεί.

Παγκόσμιος κατακλυσμός= η άνοδος της στάθμης της θάλασσας που θα προέλθει από το λιώσιμο των παγετώνων.

Προμηθείς= Οι επιστήμονες που κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, αλλά κανείς δεν ακούει.

Φύξιος Δίας= τι να σου κάμει κι αυτός...

Ο μύθος: Κατά την αρχαία ελληνική μυθολογία ο μεγάλος κατακλυσμός ήταν του Δευκαλίωνα, του βασιλιά της Φθίας(ΝΑ Θεσσαλία) και γιου του Προμηθέα. Ο κατακλυσμός του Δευκαλίωνα, τοποθετείται γύρω στο 9.700 π. Χ, όταν συνέβη η υπερχειλίση της Μεσογείου στην Μαύρη Θάλασσα. Ο Ηρόδοτος μας δίνει την πληροφορία, ότι την εποχή του Δευκαλίωνα στην Θεσσαλία υπήρχε θάλασσα, όπως βεβαιώνεται και από το όνομα που της δόθηκε. (Θεσσαλία - θέση θάλασσας - αλός, στα αρχαία Ελληνικά).

Ο κατακλυσμός του Δευκαλίωνα προκλήθηκε από την οργή του Δία ενάντια στο γιο του Πελασγού, τον Λυκάονα. Επειδή, όταν ο Δίας μεταμφιεσμένος σε φτωχό ταξιδιώτη, επισκέφτηκε τους γιους του Λυκάονα, αυτοί θυσίασαν μυστικά τον αδελφό τους Νύκτιμο και τον κομμάτιασαν για να φτιάξουν σούπα, την οποία και πρόσφεραν στο Δία. Ο Δίας δεν εξαπατήθηκε και τιμώρησε τους γιους του Λυκάονα, μεταμορφώνοντάς τους σε λύκους, ενώ επανέφερε στη ζωή τον Νύκτιμο.

Η οργή του Δία ήταν τέτοια για τον ξεπεσμό των ανθρώπων που όταν επέστρεψε στον Όλυμπο, αποφάσισε να στείλει έναν κατακλυσμό με σκοπό να αφανίσει το γένος των ανθρώπων. Τότε ο Προμηθέας, που έμαθε τι σχεδίαζε ο Δίας - ήταν μαρτυρία και τιμωρήθηκε σκληρά από το Δία - ειδοποίησε το γιο του, το βασιλιά της Φθίας Δευκαλίωνα για ό,τι επρόκειτο να συμβεί. Έτσι ο Δευκαλίωνας κατασκεύασε μία κιβωτό, την οποία

γέμισε με διάφορα εφόδια κι επιβίβαστη σε αυτήν μαζί με την γυναίκα του την Πύρρα και την κόρη του Επιμηθέα (αδελφός του Προμηθέα).

Η πλημμύρα του Δία κάλυψε ολόκληρο τον κόσμο, και αφάνισε το ανθρώπινο είδος εκτός από τον Δευκαλίωνα και τη γυναίκα του, την Πύρρα. Το πλοιάριό του περιφερόταν

για εννέα μέρες και εννέα νύχτες, μέχρι που προσάραξε, τη δέκατη μέρα, στον Παρνασσό. Όταν σταμάτησε η καταιγίδα, και υποχώρησαν τα νερά, ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα κατέβηκαν στην ξηρά και έκαναν θυσία στον Φύξιο Δία (προστάτη των φυγάδων).

Ο θεός που επικαλέστηκε ο θεοσεβής Δευκαλίωνας έστειλε τον Ερμή για να τους μεταφέρει την υπόσχεση ότι ο Δίας θα πραγματοποιούσε την πρώτη ευχή τους, να δώσει και πάλι ζωή στο ανθρώπινο γένος. Έτσι ο Δευκαλίων και η Πύρρα προκειμένου να αναγεννηθεί το ανθρώπινο γένος, με τις οδηγίες του θεού, άρχισαν να πετάνε πέτρες πίσω από την πλάτη τους. Οι πέτρες που πετούσε ο Δευκαλίωνας μεταμορφώνονταν σε άνδρες και αυτές που πετούσε η Πύρρα μεταμορφώνονταν σε γυναίκες. Από την πρώτη πέτρα που πέταξε ο Δευκαλίωνας προήλθε ο Έλληνας, γενάρχης των Ελλήνων. Οι άνθρωποι που δημιουργήθηκαν από τις πέτρες ονομάστηκαν λαός, δηλαδή οι άνθρωποι που γεννήθηκαν από τις πέτρες (λάας = πέτρα).

Ο θρύλος του Δευκαλίωνα όπως γράφτηκε από τον Ησίοδο, έχει αρκετές ομοιότητες με τον μύθο του κατακλυσμού του Νώε. Το επιμύθιο του όμως εξηγεί - έστω και αλληγορικά- τα αίτια των σημερινών, αλλά και των μελλοντικών φυσικών καταστροφών.-

Διογένης ο νέος

Φθινόπωρο

Χειμώνιασε και φεύγουν τα πουλιά γοργά ο πελαργός τα πελαγώνει κι η φλόαρη χελιδονοφωλιά χορτάρισε παντέρημη και μόνη.

Του σπίνου χάθηκε η γλυκιά λαλιά, φοβήθηκε ο μελισσοουργός το χιόνι, κι η σουσουράδα κάτω στην ακρογιαλιά δεν τρέχει, δεν πηδά, δεν καμαρώνει.

Στης λυγαριάς τ' ολόξερο κλαδί, του φθινοπώρου φτωχικό παιδί, ο καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Με λόγια ταπεινά και σιγανά, μικρός προφήτης πτερωτός, μηνά την Άνοιξη, που θα γυρίσει πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

Χρώματα του φθινοπώρου

Επιλεγμένες εικόνες από τη φθινοπωρινή φύση του χωριού μας (Ραχούλα-Παλιοζωγλόπι-Ίταμος). Η φωτογράφιση έγινε από συντάκτη των "Ζ.Χ."

1. Ίταμος-Παλιοζωγλόπι
2. Πεσμένα φύλλα καστανιάς
3. Βελανιδιά κοκκινοκίτρινη

4. Δάσος Ιτάμου
5. Πουρδαλιά
6. Αγροικία στα Χάνια

2024

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Ραχούλας εύχεται στους απανταχού συγχωριανούς και φίλους το νέο έτος να είναι ειρηνικό και εννοιασμένο.